ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรภูเวียง จำกัด จังหวัดขอนแก่น

Factors affecting non-debt repayment of members of Phuwiang Agricultural Cooperative, Khon Kaen province

พัชรินทร์ มาบุญ[1] และ พัชรี สุริยะ[1*]

Patcharin Maboon[1] and Patcharee Suriya[1*]

บทคัดย่อ: วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาครั้งนี้ คือ เพื่อศึกษาการดำเนินงานของสหกรณ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์และความพึงพอใจในการใช้บริการสินเชื่อของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรภูเวียง จำกัด จังหวัดขอนแก่น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลทุติยภูมิจากสหกรณ์ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์สมาชิกสหกรณ์ จำนวน 100 ราย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ ได้แก่ สถานภาพสมรส รายได้จากภาคการเกษตร และรายได้จากนอกภาคเกษตร 2) ด้านปัจจัยภายนอก ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ ได้แก่ ภาวะภัยธรรมชาติ และภาวะทางการเมือง และ 3) ด้านความพึงพอใจของสมาชิก ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ ได้แก่ ความพึงพอใจด้านพนักงานพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์ และความพึงพอใจด้านกระบวนการการให้บริการสินเชื่อ ดังนั้นสหกรณ์การเกษตรภูเวียง จำกัด ควรอบรมเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ในด้านกระบวนการการติดตามเร่งรัดหนี้สินการใช้จ่ายเงินกู้ ส่งเสริมแนวทางการเพิ่มรายได้ทั้งในภาคและนอกภาคการเกษตร รวมถึงช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภัยธรรมชาติ และปรับปรุงการจัดสรรเงินปันผลที่ให้แก่สมาชิกสหกรณ์เพื่อเพิ่มความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรภูเวียง จำกัด จังหวัดขอนแก่น และสามารถลดปัญหาการค้างชำระหนี้ของสมาชิกได้

คำสำคัญ: การค้างชำระหนี้, สหกรณ์การเกษตร, สินเชื่อ

ABSTRACT: The main objectives of this study were to study the cooperative performance, factors affecting non-debt repayment of members and satisfaction in using credit service of member of Phuwiang Agricultural Cooperative, Khon Kaen Province. The data were collected by secondary data from the cooperative and primary data from interviewing 100 cooperative members. The results found that statistically significant factors affecting non-debt repayment of cooperative members are divided into three parts as follows: 1) socio and economic factors including marital status, agricultural income and non-agricultural income, 2) external factors including natural disasters and political situation, and 3) members' satisfaction toward credit service including satisfaction on staff of cooperative business development sector and satisfaction on credit service process. Therefore, the Phuwiang Agricultural Cooperative should train cooperative staff in the process of monitoring and motivating debt repayment of members, promote the way of increasing income in both agriculture and non-agriculture, help members who are affected by natural disasters, and improve dividend payment system. These will lead to an increase of members' satisfaction toward the cooperative's credit service and a reduction of the number of non-debt repayment members.

Keywords: non-debt repayment, agricultural cooperative, credit

[1] ภาควิชาเศรษฐศาสตร์การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 40000
Department of Agricultural Economics, Faculty of Agriculture, Khon Kaen University 40000

* Corresponding author: supatch@kku.ac.th

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมและภาคการเกษตรมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ แต่เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยซึ่งมีรายได้น้อย มีภาระหนี้สินและขาดเงินทุน "สินเชื่อการเกษตร" จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้เกษตรกรมีเงินทุนเพื่อใช้จ่ายสำหรับการลงทุนการผลิตทางการเกษตร ทำให้เกิดสถาบันทางการเงินเพื่อการบริการสินเชื่อแก่เกษตรกร องค์กรหลักในการอำนวยสินเชื่อเกษตรในระบบมีการดำเนินงานโดยภาครัฐและเอกชน ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารพาณิชย์ และสหกรณ์การเกษตร (กลุ่มพัฒนาสินเชื่อการเกษตร, 2523) สหกรณ์การเกษตรภูเวียงเป็นหนึ่งในห้าสหกรณ์การเกษตรที่มีสมาชิกมากที่สุดของจังหวัดขอนแก่น มีสมาชิกจำนวน 2,406 คน (สหกรณ์การเกษตรภูเวียง, 2555) เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการด้านสินเชื่อเกษตรให้กับสมาชิก ผลการดำเนินการในปี 2555/56 พบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรค้างชำระหนี้ จำนวน 107,849,455.33 บาท หรือคิดเป็นอัตราหนี้ค้างชำระร้อยละ 39.27 ซึ่งเป็นปัญหาโดยตรงของสหกรณ์การเกษตรภูเวียง เพราะการชำระหนี้ไม่ตรงตามกำหนดทำให้สหกรณ์มีต้นทุนทางธุรกิจที่เพิ่มขึ้นในการดำเนินงาน ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรภูเวียง จำกัด จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้บริการสินเชื่อของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรภูเวียงจำกัด จังหวัดขอนแก่น 3) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรภูเวียง จำกัด จังหวัดขอนแก่น

จากผลงานวิจัยที่ผ่านมา สามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของสถาบันการเงิน มี 3 ด้านหลักๆ ดังนี้ คือ 1) ด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้กู้ เช่น จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ รายจ่าย อาชีพ เป็นต้น (กนิษฐา, 2546; เสนาะ, 2547; มณฑา, 2548; บุรารักษ์, 2548; อารยา, 2548; รัตน์, 2549; งามจิต, 2551; กิติพงษ์, 2551; สัญญารักษ์, 2552; วีระ, 2553; Sandar, 2010) 2) ด้านปัจจัยภายนอก เช่น สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจและการเมือง เป็นต้น (กฤษฎา, 2549; งามจิต, 2551) และ 3) ด้านการบริการของสถาบันการเงิน เช่น ทัศนคติและความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานของสถาบันการเงิน (กนิษฐา, 2546; กฤษฎา, 2549; สัญญารักษ์, 2552; ศักดา, 2554) ซึ่งในการศึกษาถึงความพึงพอใจและปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของผู้กู้ จะเป็นประโยชน์ต่อสถาบันการเงินเพื่อใช้วางแผนปรับปรุงระบบการให้สินเชื่อและแนวทางป้องกันปัญหาหนี้ค้างชำระของสถาบันการเงิน เพื่อให้การบริหารงานฝ่ายสินเชื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีการศึกษา

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยจะใช้วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จะเป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากรายงานวิจัย วารสาร หนังสือ เอกสารวิชาการต่างๆ และเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของสหกรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปผลข้อมูล

1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) จะเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ตามแบบสอบถาม (Interview questionnaire) ในรอบปีบัญชี 2555/56 ในการศึกษาครั้งนี้ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรภูเวียง จำกัด มีจำนวน 2,406 ราย แบ่งเป็นสมาชิกที่ค้างชำระหนี้ จำนวน 1,170 ราย และสมาชิกที่ไม่ค้างชำระหนี้ จำนวน 1,236 ราย คำนวณขนาดตัวอย่างด้วยวิธีของ Taro Yamane โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 90 หรือความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 10 ได้ขนาดตัวอย่าง 100 ตัวอย่าง ในการสุ่มตัวอย่างการศึกษาจะใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยขั้นที่1 จะเลือก

ตัวอย่างจากตำบลที่มีสมาชิกที่ค้างชำระหนี้มากที่สุด คือ ตำบลหนองกุงธนสาร ขั้นที่2 จะสุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม ตามวิธีโควตาหรือตามสัดส่วนของประชากร จากประชากรมีสมาชิกที่ค้างชำระหนี้คิดเป็นร้อยละ 49 และสมาชิกที่ไม่ค้างชำระหนี้คิดเป็นร้อยละ 51 ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างของผู้ค้างชำระหนี้จึงเท่ากับ 49 ราย และกลุ่มตัวอย่างของผู้ที่ไม่ค้างชำระหนี้จึงเท่ากับ 51 ราย และขั้นที่ 3 จะใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายในแต่ละกลุ่มของสมาชิกจะเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ความคิดเห็นตามแบบสอบถาม (Interview questionnaire)

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานของสหกรณ์ สภาพทั่วไปด้านเศรษฐกิจและสังคม การใช้บริการเงินกู้ การชำระคืนเงินกู้ ความพึงพอใจในการใช้บริการสินเชื่อ ปัญหาและอุปสรรค โดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการอธิบายเชิงพรรณนา

สำหรับข้อมูลความพึงพอใจในการใช้บริการสินเชื่อ จะให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามแบบสเกล 5 ระดับ หรือที่เรียกว่าการวัดเจตคติตามเทคนิคของลิเคิร์ท (Likert technique) โดยคะแนนเท่ากับ 1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจน้อยที่สุด และคะแนนเท่ากับ 5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากที่สุด ตามลำดับ ซึ่งในการวิเคราะห์จะคำนวณค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจและแปลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้ (ชัชวาลย์, 2539)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential analysis) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ โดยใช้ค่าสถิติ X^2 (Chi Square Statistics) ในการอธิบายความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม ปัจจัยภายนอก และความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ผลการศึกษา

สหกรณ์การเกษตรภูเวียงเป็นหนึ่งในห้าสหกรณ์การเกษตรที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุดของจังหวัดขอนแก่น มีสมาชิกจำนวน 2,406 คน สังกัด 61 กลุ่ม ในเขตพื้นที่อำเภอภูเวียงจำนวน 11 ตำบล ในเขตอำเภอหนองนาคำ จำนวน 3 ตำบล และในเขตอำเภอเวียงเก่าจำนวน 3 ตำบล (สหกรณ์การเกษตรภูเวียง, 2555) สหกรณ์การเกษตรภูเวียงจดทะเบียนจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2515 เป็นหน่วยงานที่ดำเนินธุรกิจการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิต และดำเนินการด้านสินเชื่อให้กับสมาชิก วันที่ 30 เมษายน 2554 สหกรณ์มีทุนดำเนินงาน จำนวน 109,967,922.49 บาท เป็นทุนของสหกรณ์จำนวน 30,164,135.93 บาท

การให้เงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์เพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพการเกษตรมี 2 ประเภท คือ เงินกู้ระยะสั้น และเงินกู้ระยะปานกลาง เงินกู้ระยะสั้นนี้เพื่อนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับเกษตร สำหรับฤดูกาลหนึ่งๆ กำหนดชะระคืนภายใน 12 เดือน ส่วนเงินกู้ระยะปานกลางให้กู้เพื่อลงทุนในทรัพย์สินการเกษตร ซึ่งโดยปกติใช้ประโยชน์เกินกว่าฤดูกาลหนึ่งๆ มีกำหนดชำระคืนเสร็จเป็นงวดๆ โดยแบ่งเป็นงวดรายปี แต่ไม่เกิน 5 ปี สำหรับผลการดำเนินการในปี 2555/56 พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรค้างชำระ

หนี้ จำนวน 107,849,455.33 บาท หรือคิดเป็นอัตราหนี้ค้างชำระร้อยละ 39.27 ซึ่งเป็นปัญหาโดยตรงของสหกรณ์การเกษตรภูเวียง

จากการศึกษาความสามารถในการชำระคืนหนี้ในปี 2555/56 ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรภูเวียง จำกัด สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่สามารถชำระคืนหนี้ได้ตามกำหนด มีจำนวน 51 ราย และกลุ่มที่ไม่สามารถชำระคืนหนี้ได้ตามกำหนด มีจำนวน 49 ราย โดยแต่ละกลุ่มมีลักษณะพื้นฐานด้านสังคมและเศรษฐกิจ ด้านความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ด้านปัญหาอุปสรรคในการชำระคืนเงินกู้ และด้านปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของสมาชิก ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคมและเศรษฐกิจ

กลุ่มที่สามารถชำระคืนหนี้ได้ มีสมาชิกเป็นเพศชายร้อยละ 54.90 และเป็นสมาชิกเพศหญิงร้อยละ 45.10 ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 88.24 มีสถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 78.43 รองมาเป็นหม้าย/แยกกันอยู่/หย่า ร้อยละ 17.65 สมาชิกในครัวเรือนที่กำลังศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 0.92 คน พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่ คือปลูกข้าว เฉลี่ยครัวเรือนละ 7.18ไร่ รองลงมาคือปลูกอ้อย มีค่าเฉลี่ย 4.47 ไร่/ครัวเรือน มีรายได้สุทธิในภาคการเกษตรเฉลี่ย 84,687.04 บาท/ครัวเรือน/ปี รายได้สุทธินอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 15,476.47 บาท/ครัวเรือน/ปี และรายได้ทั้งหมดสุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 100,163.51 บาท/ครัวเรือน/ปี

กลุ่มที่ไม่สามารถชำระคืนหนี้ได้ มีสมาชิกเป็นเพศชายร้อยละ 63.27 และเป็นสมาชิกเพศหญิงร้อยละ 36.73 ของทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 91.84 มีสถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 46.94 รองลงมาคือ เป็นหม้าย/แยกกันอยู่/หย่าร้าง ร้อยละ 44.90 สมาชิกในครัวเรือนที่กำลังศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 1.18 คน พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่ คือปลูกข้าว เฉลี่ยครัวเรือนละ 5.80 ไร่ รองลงมาคือปลูกอ้อย มีค่าเฉลี่ย 1.82 ไร่/ครัวเรือน รายได้สุทธิในภาคการเกษตรเฉลี่ย 49,279.60 บาท/ครัวเรือน/ปี รายได้สุทธินอกภาคการเกษตรเฉลี่ย -1,932.65 บาท/ครัวเรือน/ปี ซึ่งรายได้นอกภาคการเกษตรติดลบเนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้นอกภาคเกษตรเป็นรายได้รองหรือรายได้เสริม ขณะที่รายจ่ายนอกภาคเกษตรมีมากกว่า เช่น รายจ่ายค่าอาหาร รายจ่ายในการส่งบุตรหลานเรียน เป็นต้น ยิ่งครอบครัวที่มีสมาชิกในครัวเรือนที่กำลังศึกษามีจำนวนมากทำให้มีรายจ่ายส่วนนี้มาก แต่อย่างไรก็ตาม รายได้ทั้งหมดสุทธิเฉลี่ย มีมูลค่าเป็นบวก เท่ากับ 47,346.95 บาท/ครัวเรือน/ปี

การใช้บริการสินเชื่อของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรภูเวียง จำกัด

กลุ่มที่สามารถชำระหนี้ได้ พบว่าสมาชิกมีหนี้สหกรณ์ที่ถึงกำหนดชำระเป็นเงินกู้ระยะสั้น จำนวนเงินเฉลี่ย 41,274.51 บาท และ มีหนี้สหกรณ์ที่ถึงกำหนดชำระเป็นเงินกู้ระยะปานกลาง จำนวนเงินเฉลี่ย 17,156.86 บาท ร้อยละ 33.33 ของสมาชิกที่สามารถชำระหนี้ได้ทั้งหมด มีการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม สมาชิกสามารถชำระคืนตามกำหนดได้ ร้อยละ 51.00 เหตุผลที่สมาชิกสามารถชำระหนี้ได้ตรงตามกำหนด ส่วนใหญ่คือ การติดตามเร่งรัดหนี้และหนังสือเตือนให้ชำระ ร้อยละ 42.48

กลุ่มที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้พบว่า สมาชิกกู้เงินกับสหกรณ์การเกษตร จำนวนเงินกู้เฉลี่ย 78,183.67 บาท รองลงมากู้จากกองทุนหมู่บ้านจำนวนเงินกู้เฉลี่ย 7,510.20 บาท มีหนี้สหกรณ์ที่ถึงกำหนดชำระเป็นเงินกู้ระยะสั้น จำนวนเงินเฉลี่ย 40,571.43 บาท และ มีหนี้สหกรณ์ที่ถึงกำหนดชำระเป็นเงินกู้ระยะปานกลาง จำนวนเงินเฉลี่ย 26,877.55 บาท ส่วนใหญ่นำเงินกู้ไปใช้จ่ายในครัวเรือนและงานประเพณี คิดเป็นร้อยละ 35.85 ของสมาชิกที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ทั้งหมด สมาชิกไม่สามารถชำระคืนได้ตามกำหนด คิดเป็นร้อยละ 49.00 เหตุผลที่ไม่สามารถชำระหนี้สหกรณ์ได้ตามกำหนดส่วนใหญ่ คือ ปัญหาครัวเรือน ร้อยละ 21.23 รองมาคือ มีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง และ

ประกอบอาชีพขาดทุน ร้อยละ 17.92 เท่ากัน รองมาเป็นเรื่องของภัยธรรมชาติทำให้พืชผลเสียหาย คิดเป็นร้อยละ 16.98

ความพึงพอใจของสมาชิกต่อสหกรณ์การเกษตรภูเวียง

ภาพรวมของความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรภูเวียง พบว่า สมาชิกกลุ่มที่สามารถชำระหนี้ได้ และกลุ่มที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ มีความพึงพอใจในภาพรวมการให้บริการของสหกรณ์อยู่ในระดับ มากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 และ 4.24 ตามลำดับ (Table 1) เมื่อพิจารณาทีละด้าน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านนโยบายสหกรณ์ ด้านพนักงานพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์ ด้านกระบวนการและด้านสถานที่ มีรายละเอียดดังนี้

ด้านนโยบายของสหกรณ์ กลุ่มที่สามารถชำระหนี้ได้สมาชิกมีความพึงพอใจโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรื่องสหกรณ์มุ่งช่วยเหลือด้านการเงินแก่เกษตรกรโดยตรง มีค่าสูงที่สุดเท่ากับ 4.35 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และในกลุ่มที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรภูเวียง จำกัด มีความพึงพอใจในด้านนโยบายของสหกรณ์โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรื่องสหกรณ์มุ่งช่วยเหลือด้านการเงินแก่เกษตรกรโดยตรง มีค่าสูงที่สุดเท่ากับ 3.92 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก

ด้านพนักงานพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์ กลุ่มที่สามารถชำระคืนหนี้ได้มีความพึงพอใจโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรื่องพนักงานสหกรณ์มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีค่าสูงที่สุดเท่ากับ 4.55 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ในกลุ่มที่ไม่สามารถชำระคืนหนี้ได้มีสมาชิกสหกรณ์การเกษตรภูเวียง จำกัด มีความพึงพอใจในด้านพนักงานพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรื่องพนักงานสหกรณ์มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีค่าสูงที่สุดเท่ากับ 4.16 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก

ด้านกระบวนการ กลุ่มที่สามารถชำระคืนหนี้ได้มีความพึงพอใจโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรื่อง อัตราดอกเบี้ยเงินกู้สหกรณ์มีค่าสูงที่สุดเท่ากับ 4.73 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ในกลุ่มที่ไม่สามารถชำระคืนหนี้ได้ สมาชิกมีความพึงพอใจในด้านกระบวนการโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรื่อง อัตราดอกเบี้ยเงินกู้สหกรณ์มีค่าสูงที่สุดเท่ากับ 4.92 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

Table 1 Mean of members' satisfaction towards the performance of Phuwiang Agricultural Cooperative

Items	Type of members by debt repayment capacity in 2013			
	debt repayment members		non-debt repayment members	
	Mean	Satisfaction level	Mean	Satisfaction level
1. Policy of the cooperative				
1. The cooperative is a mainly financial assistance for farmers.	4.35	Very satisfied	3.92	Satisfied
2. The cooperative promotes new occupations which increases members' income.	4.00	Satisfied	3.78	Satisfied
3. The cooperative provides information on successful members who succeed in agriculture.	4.06	Satisfied	3.61	Satisfied
4. The cooperative provides agricultural marketing information.	4.16	Satisfied	3.67	Satisfied

Table 1 Mean of members' satisfaction towards the performance of Phuwiang Agricultural Cooperative (Continued)

Items	Type of members by debt repayment capacity in 2013			
	debt repayment members		non-debt repayment members	
	Mean	Satisfaction level	Mean	Satisfaction level
Overall satisfaction towards the policy	4.14	Satisfied	3.74	Satisfied
2. Staff of cooperative business development sector				
1. Communication and human relationship of staff	4.08	Satisfied	3.57	Satisfied
2. Staff monitors members' loan use.	4.27	Very satisfied	3.82	Satisfied
3. The punctuality of staff.	4.12	Satisfied	3.69	Satisfied
4. Credit counseling, information providing and answering questions well.	4.06	Satisfied	3.45	Satisfied
5. Enthusiasm and empathy to service members.	3.90	Satisfied	3.71	Satisfied
6. The accuracy of service credit.	4.12	Satisfied	3.80	Satisfied
7. Staff is honest.	4.55	Very satisfied	4.16	Satisfied
Overall satisfaction towards the staff of cooperative business development sector	**4.16**	Satisfied	**3.74**	Satisfied
3. Credit service process				
1. Loan interest rate of the cooperative.	4.73	Very satisfied	4.92	Very satisfied
2. Dividends for the year 2013.	3.55	Satisfied	2.61	Moderate
3. The amount of loan approved.	3.84	Satisfied	3.16	Satisfied
4. Withdrawals and loan payments quickly.	4.00	Satisfied	3.47	Satisfied
5. Borrowing method by the group guarantee.	4.18	Satisfied	3.53	Satisfied
6. The process of loan agreement and evidence.	4.00	Satisfied	3.59	Satisfied
7. The staff asks lots of questions during loan agreement process.	4.06	Satisfied	3.51	Satisfied
8. Fast and punctual in loan received.	4.08	Satisfied	3.73	Satisfied
Overall satisfaction towards the credit service process	4.18	Satisfied	3.57	Satisfied
4. Location and facilities				
1. Suitable location.	4.65	Very satisfied	4.69	Very satisfied
2. Wide parking lot and convenient	4.75	Very satisfied	4.59	Very satisfied
3. Beautiful building / location.	4.65	Very satisfied	4.37	Very satisfied
4. The cooperative security is appropriate.	4.45	Very satisfied	4.14	Satisfied
Overall satisfaction towards the location and facilities	4.62	Very satisfied	4.45	Very satisfied
Overall satisfaction towards the performance of Phuwiang Agricultural Cooperative	4.76	Very satisfied	4.24	Very satisfied

ด้านสถานที่ กลุ่มที่สามารถชำระคืนหนี้ได้มีความพึงพอใจโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 18 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเรื่องมีที่จอดรถสะดวก มีค่าสูงที่สุดเท่ากับ 4.75 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ในกลุ่มที่ไม่สามารถชำระคืนหนี้ได้ สมาชิกมีความพึงพอใจในด้านสถานที่โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเรื่อง ทำเลที่ตั้งเหมาะสม ไปมาสะดวก มีค่าสูงที่สุดเท่ากับ 4.69 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ปัญหาอุปสรรคการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรภูเวียง จำกัด

ปัญหาอุปสรรคที่พบในการชำระเงินคืนของสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ คือ ปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินและปัญหาจากภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดิน คือที่ดินของสหกรณ์ที่ใช้ในการทำการเกษตร ปัญหาคือ ที่ดินเป็นที่ดอนแห้งแล้ง ซึ่งส่งผลต่อผลผลิตทางการเกษตรที่เกษตรจะนำไปขายเพื่อชำระหนี้สหกรณ์การเกษตร ปัญหาภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นปัญหาที่พบมากของสหกรณ์ เช่น โรคระบาดในอ้อย หรือไฟป่าอันเกิดจากการวางเพลิงของชาวบ้านที่ต้องการหาอาหารป่า และปัญหาแห้งแล้งที่ส่งผลต่อปริมาณผลผลิตเกษตรของเกษตรกร กำไร ขาดทุน จากการขายผลผลิต อันส่งต่อการมีเงินในการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์

ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรภูเวียง จำกัด

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ จะพิจารณา 3 ด้านหลักๆ ได้แก่

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ รายได้ภาคการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร ค่าใช้จ่ายภาคการเกษตร และค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร

2. ปัจจัยภายนอก (สภาพแวดล้อม) ได้แก่ ภาวะสิ่งแวดล้อมหรือภัยธรรมชาติ ภาวะความอุดมสมบูรณ์ของที่ดิน ภาวะทางเศรษฐกิจ/นโยบายทางเศรษฐกิจและภาวะทางการเมือง

3. ด้านความพึงพอใจของสมาชิก ได้แก่ ความพึงพอใจด้านนโยบายของสหกรณ์ ความพึงพอใจด้านพนักงานพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์ ความพึงพอใจด้านกระบวนการ และความพึงพอใจด้านสถานที่

จากผลการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ด้วยค่าสถิติ Pearson chi-square พบว่า ในด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร สถานภาพการสมรสของสมาชิกเกษตรกร เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น 99% (Table 2) โดยพบว่าสมาชิกสหกรณ์ที่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ส่วนใหญ่จะมีสถานภาพสมรสอยู่ด้วยกัน ส่วนสมาชิกที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด มีสัดส่วนสถานภาพการสมรสหย่าร้างค่อนข้างสูง ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าสมาชิกที่มีสถานภาพครัวเรือนสมบูรณ์จะช่วยกันชำระหนี้ได้ ส่วนสมาชิกที่มีสถานภาพครัวเรือนไม่สมบูรณ์มีความเสี่ยงทำให้มีปัญหาในการชำระหนี้สหกรณ์ นอกจากนั้นระดับรายได้จากภาคการเกษตรและรายได้จากนอกภาคการเกษตร เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% (Table 2) โดยพบว่าสมาชิกที่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดจะมีรายได้จากภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตรสูงกว่าสมาชิกที่ไม่สามารถชำระคืนหนี้ได้ตามกำหนด

สำหรับปัจจัยภายนอก (สภาพแวดล้อม) นั้นพบว่า ภาวะสิ่งแวดล้อมหรือภัยธรรมชาติ ภาวะความอุดมสมบูรณ์ของที่ดิน และภาวะทางการเมือง เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น 99% (Table 2) ด้านภาวะสิ่งแวดล้อมหรือภัยธรรมชาติ พบว่า กลุ่มคนที่สามารถชำระคืนได้เผชิญปัญหามากกว่ากลุ่มคนที่ชำระคืนไม่ได้ เช่น ปัญหาภัยแล้งและโรคระบาด ส่วนด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน พบว่า กลุ่มคนที่ไม่สามารถชำระคืนได้ ส่วนใหญ่มีปัญหาที่ดินเป็นที่ดอนและแห้งแล้ง ส่วนกลุ่มที่สามารถชำระคืนได้ส่วนใหญ่มีปัญหาสภาพดินไม่สมบูรณ์

สำหรับปัจจัยด้านความพึงพอใจของสมาชิก พบว่า ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ที่มีต่อพนักงานพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์ และด้านกระบวนการ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น 99% (Table 2) โดยพบว่า ในกลุ่มสมาชิกที่สามารถชำระได้ตามกำหนดจะมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในทั้งสองด้านสูงกว่า กลุ่มสมาชิกที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด

Table 2 Pearson chi-square statistics and P-value of factors affecting non-debt repayment of members of Phuwiang Agricultural Cooperative

Factor	Pearson chi-square statistics	P-value
1. Socio and economic factors		
Demography		
Gender	0.723	0.395
Age	2.162	0.539
Education	1.961	0.581
Marital status	10.670**	0.005
Economy		
Number of household members having income	2.224	0.817
Agricultural income	50.382*	0.019
Non-agricultural income	51.964*	0.011
Agricultural expenditure	67.987	0.546
Non-agricultural expenditure	51.539	0.453
2. External factors		
Environmental conditions or natural disaster	22.181**	0.000
Soil fertility condition	0.676**	0.002
Economic situation/ Economic policy	7.677	0.263
Political situation	0.578**	0.000
3. Members' satisfaction towards the cooperative performance		
Policy of the cooperative	16.006	0.067
Staff of cooperative business development sector	37.68**	0.000
Credit service process	43.574**	0.000
Location and facilities	11.079	0.135

Source: Calculated (2015)

Note: * = $P < 0.05$

** = $P < 0.01$

สรุปและวิจารณ์

1. จากผลการศึกษาด้านปัจจัยพื้นฐานด้านสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรภูเวียง จำกัด พบว่า ระดับรายได้จากภาคการเกษตรและรายได้จากนอกภาคการเกษตร เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ โดยสมาชิกที่ไม่สามารถชำระคืนหนี้ได้ตามกำหนด ส่วนใหญ่จะมีรายได้จากภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตรต่ำกว่าสมาชิกที่สามารถชำระคืนหนี้ได้ตามกำหนด ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้เหมือนกับผลงานวิจัยของ กนิษฐา (2546) เสนาะ (2547) กฤษฎา (2549) สัญญารักษ์ (2552) วีระ (2553) และ ศักดา (2554) ที่พบว่าสมาชิกที่มีรายได้ครัวเรือนมากกว่าจะมีโอกาสชำระหนี้ได้ตามกำหนด นอกจากนั้นผลการศึกษาครั้งนี้ยังพบปัจจัยด้านสังคมที่แตกต่างจากงานวิจัยอื่นๆ ที่ผ่านมา คือ

สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิก โดยสมาชิกที่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดส่วนใหญ่จะมีสถานภาพการสมรสสมบูรณ์ ส่วนสมาชิกที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดส่วนใหญ่จะมีสถานภาพการสมรสหย่าร้าง

2. ปัจจัยภายนอก เช่น ภาวะสิ่งแวดล้อมหรือภัยธรรมชาติ และภาวะความอุดมสมบูรณ์ของที่ดิน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤษฎา (2549) งามจิต (2551) กิตติพงษ์ (2551) และสัญญารักษ์ (2552) ที่พบว่า ปัจจัยภายนอก คือ ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่การเกษตร เช่น พื้นที่ทำการเกษตรตั้งอยู่นอกเขตชลประทานมีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้

3. ปัจจัยด้านความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อพนักงานของสหกรณ์ในกลุ่มสมาชิกที่สามารถชำระคืนหนี้ได้ มีระดับความพึงพอใจสูงกว่ากลุ่มที่ไม่สามารถชำระคืนหนี้ได้ตามกำหนดในทุกรายประเด็นย่อย ทั้งด้านเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ด้านต่างๆ เช่น มารยาท การตรวจสอบการใช้เงินกู้ ความตรงต่อเวลา ความสามารถในด้านการให้คำปรึกษาของสินเชื่อ ความกระตือรือร้นของพนักงาน การแจ้งภาระหนี้สิน และความซื่อสัตย์ เป็นต้น ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้เหมือนกับผลการวิจัยของ มณฑา (2548) กฤษฎา (2549) กิติพงษ์ (2551) สัญญารักษ์ (2552) ศักดา (2554) และ Sandar (2010) ที่พบว่า ปัจจัยปัจจัยด้านความพึงพอใจของผู้กู้ที่มีต่อการดำเนินงานของสถาบันการเงินมีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้เงินกู้ โดยเฉพาะความพึงพอใจด้านศักยภาพของพนักงานสถาบันการเงินมีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้ของลูกค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนั้นผลการศึกษาครั้งนี้ยังพบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการดำเนินงานของสหกรณ์เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้ โดยพบว่าสมาชิกที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้มีความพึงพอใจต่อเงินปันผลที่ได้รับในระดับปานกลาง ซึ่งถือว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับระดับความพึงพอใจด้านอื่นๆ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาที่ได้สามารถเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการค้างชำระหนี้ของสมาชิกและปรับปรุงการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านสินเชื่อของสหกรณ์ฯ ได้ดังนี้

1. ในการให้สินเชื่อของสหกรณ์ควรพิจารณาถึงปัจจัยสถานภาพสมรสของครัวเรือนผู้กู้ด้วย เพื่อลดความเสี่ยงการค้างชำระหนี้ของสมาชิก นอกจากนั้นรายได้นอกภาคการเกษตรและในภาคการเกษตร มีผลต่อการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ สหกรณ์ควรให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการเพิ่มรายได้ของสมาชิกสหกรณ์ หรือพัฒนาอาชีพเสริมกับสมาชิก เพื่อจะทำให้สมาชิกสหกรณ์มีรายได้และชำระหนี้ได้ตามกำหนด

2. สหกรณ์ควรมีการช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภัยแล้ง หรือน้ำท่วม เพราะสมาชิกที่ประสบภัย ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย ซึ่งทำให้สมาชิกขาดรายได้ที่จะนำมาชำระหนี้สหกรณ์ ทางสหกรณ์ควรมีนโยบายพักชำระหนี้หรือการช่วยเหลืออื่นๆ ที่จะทำให้สมาชิกสามารถมีรายได้ที่จะมาชำระหนี้สหกรณ์การเกษตร ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการค้างชำระหนี้ของสมาชิกได้

3. ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อพนักงานของสหกรณ์เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นสหกรณ์จึงควรพัฒนาเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ด้านต่างๆ เช่น มารยาท การตรวจสอบการใช้เงินกู้ ความตรงต่อเวลา ความสามารถในด้านการให้คำปรึกษาของสินเชื่อ ความกระตือรือร้นของพนักงาน การแจ้งภาระหนี้สิน และความซื่อสัตย์ เป็นต้น

4. ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อกระบวนการดำเนินงานของสหกรณ์เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะประเด็นด้านเงินปันผล ซึ่งสมาชิกที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อเงินปันผลน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับความพึงพอใจด้านอื่นๆ ดังนั้นสหกรณ์ควรมีแนวทางการปรับปรุงนโยบายจัดสรรเงินปันผลให้แก่

สมาชิกในอัตราที่เหมาะสม และต้องประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกทราบว่าการชำระหนี้และดอกเบี้ยตรงเวลาจึงจะทำให้สมาชิกได้รับเงินปันผล เพื่อเป็นแรงจูงใจในการชำระเงินกู้ของสมาชิสหกรณ์ได้ตรงตามกำหนด

5. เกษตรกรมีความพึงพอใจอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อของสหกรณ์ในระดับมากที่สุด สหกรณ์ควรประชาสัมพันธ์จุดเด่นของสหกรณ์ในด้านอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าธนาคารพาณิชย์ และสมาชิกยังได้รับการจ่ายเงินปันผลจากสัดส่วนการทำธุรกรรมกับสหกรณ์ทั้งด้านสินเชื่อและการฝากเงินอีกด้วย จากมีการจ่ายเงินปันผล

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณ สหกรณ์การเกษตรภูเวียง จำกัด จังหวัดขอนแก่น ที่อนุเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำหรับทุนอุดหนุนการค้นคว้าและวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาอิสระ

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มพัฒนาสินเชื่อการเกษตร. 2523. สำนักผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย.

กนิษฐา จอมวิญญาณณ์. 2546. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้คืนเงินกู้ในโครงการธนาคารของประชาชนของธนาคารออมสิน สาขาลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่

กฤษฎา พวงแก้ว. 2549. ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรณีศึกษา สาขาสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มพัฒนาสินเชื่อการเกษตร สำนักผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย. 2523. สินเชื่อการเกษตรในประเทศไทย

กิติพงษ์ กิติบุตร. 2551. ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้สินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรป่าซาง จำกัด จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่

งามจิต สุขวงศ์. 2551. ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของลูกหนี้ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่

ชัชวาลย์ เรืองประพันธ์. 2539. สถิติพื้นฐาน. โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา, ขอนแก่น.

บุรารักษ์ ภีทรดุลพิทักษ์. 2548. ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระเงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกรลูกค้า ธกส. กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. รายงานการศึกษาการศึกษาอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น

มณฑา ยมนา. 2548. ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระสินเชื่อโครงการธนาคารประชาชนธนาคารออมสินภาค 4 วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ประพาฬรัตน์ พูลทรัพย์. 2549. ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระของสินเชื่อสวัสดิการ : กรณีศึกษาธนาคารออมสินภาค 3 ศูนย์ธุรกิจสินเชื่อและบริการติวานนท์. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพฯ.

วีระพรมนาม. 2553. ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หน่วยอำเภอชนบท สาขาชนบท สำนักงานจังหวัดขอนแก่น. การศึกษาอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

ศักดา หมื่นสมาน. 2554. ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาสตูล จังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

สหกรณ์การเกษตรภูเวียง จำกัด. 2555. รายงานประจำปี 2554.

สหกรณ์การเกษตรภูเวียง จำกัด. 2556. รายงานประจำปี 2555.

สัญญารักษ์ วิลัยลักษณ์. 2552. ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระสินเชื่อในการเกษตรของลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาอุโมงค์ จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2554. สรุปผลที่สำคัญ การสำรวจภาวการณ์ทำงานของประชากร พ.ศ. 2554.

เสนาะ อุเทน. 2547. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คืนเงินกู้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

อารยา อริยา. 2555. ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด กรณีศึกษา ตำบลนองแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.

Tun Min Sandar. 2010. Factors affecting the borrowers' repayment performance of microfinance in sub-urban areas of Yangon, Myanmar. Master of Economics thesis, Chiang Mai University, Chiang Mai.